

overflødig opbygningen af et omfattende kontrolapparat. Der foreslås som nævnt en statslig tilbudspligt, derimod ikke en statslig forkøbsret. Hvis ejeren af genstanden ikke ønsker at acceptere statens købstilbud, kan han afslå det, men i så fald må tingen kun sælges inden for Danmarks grænser.

Selv om det må erkendes, at prisfastsættelsen i nogle tilfælde vil kunne blive vanskelig, er det dog ministeriets opfattelse, at dette spørgsmål vil kunne løses ved hjælp af den store erfaring og den professionalisme, der findes på dette område såvel hos det sagkyndige personale på de kulturelle institutioner som hos de, der er beskæftiget med handel af disse genstande. Derfor bestemmes det i § 11, stk. 2, at der søges råd hos særligt sagkyndige om spørgsmålet om genstandenes værdi.

Det skal understreges, at ministeriet ved udformningen af disse regler har lagt meget stor vægt på at få fastlagt en ordning, der kan sikre danske kulturværdiers forbliven her i landet, uden at der dermed foretages urimelige indgreb i private interesser, specielt over for ejere af kulturværdier, men også i forhold til de virksomheder, der handler med kulturværdier. Det er således vigtigt, at den danske tradition for kulturværdier i privateje bevares, og at det samarbejde, der har eksisteret gennem generationer mellem de kulturelle institutioner og private ejere af kulturværdier, fortsættes.

Det økonomiske grundlag for den foreslåede beskyttelsesordning skal være en statslig bevilling, der anslås til 2,5 mill. kr. årligt. Det er ønskeligt, at denne statsbevilling suppleres med yderligere støtte gennem et tæt samarbejde med de danske fonde, der har til formål at medvirke til sikring af den danske kulturarv. Ny Carlsbergfondet har allerede stillet i udsigt, at man er indstillet på at indgå i et sådant samarbejde med staten, men også en række andre fonde må anses for sandsynlige samarbejdspartnere. Det er ministeriets hensigt med loven som grundlag at tage skridt til etablering af et tættere samarbejde med fonde, erhvervsvirksomheder og andre, der kan tænkes at ville medvirke som bidragsydere til sikring af kulturværdier. Som et led i dette samarbejde vil der eventuelt kunne etableres et særligt kontaktorgan.

Sammenlignet med lovgivningen i andre lande er den beskyttelsesordning for danske kulturværdier, som foreslås i dette lovforslag, forsigtig, forholdsvist enkel og ikke særligt indgribende. Det kan vise sig, at ordningen er for forsigtig og beskednen, men det er en begyndelse og et arbejdsgrundlag, som senere kan revideres på grundlag af indhøstede erfaringer.

Det foreslåede regelsæt, der bør følges op med information til hele befolkningen om betydningen af de nationale kulturværdier, må ses som et udtryk for de intentioner, som man i dag har i Danmark med hensyn til at sikre den fælles nationale kulturarv inden for landets grænser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Formål og område

Til § 1

Det er naturligt at fastslå, at loven har til formål at sikre den danske kulturarv, og at dette mål efter denne lovs bestemmelser skal opnås ved at sikre kulturværdiers forbliven i Danmark gennem udførselsrestriktioner. Den danske kulturarv kan imidlertid også sikres og bliver sikret gennem anden lovgivning og andre ordninger. F.eks. har museumsloven (Lov nr. 291 af 6. juni 1984 om museer m.v.) til formål gennem de opgaver, der pålægges museerne, at sikre Danmarks kulturarv. De to regelsæt kompletterer således hinanden med henblik på det fælles formål, men gennem forskellige opgaver og midler. Der skal ikke med dette lovforslag skabes en ekstra bevilling til museumsindkøb, idet en sådan hører hjemme under museumsloven, derimod skal forslaget skabe grundlag for, at staten kan handle i de meget få tilfælde, hvor ting, der er umistelige for Danmark, er i fare for at blive ført ud af landet.

Til § 2

Bestemmelsen fastlægger de kulturgenstande, der må betragtes som kulturværdier efter denne lov og dermed beskyttet af lovens bestemmelser om, at udførsel ikke må ske uden særlig tilladelse.

Kulturværdi er i sig selv et meget omfattende begreb, og det er kun et meget lille udsnit heraf, der ved denne lov søges beskyttet mod udførsel.

Kulturværdier, der er i offentligt eje, foreslås ikke omfattet af loven. Dels må en sikring af sådanne genstandes forbliven i Danmark antages normalt at ligge i selve ejerforholdet, men en beskyttelse mod udførsel kan yderligere følge af særlige bestemmelser. En sådan bestemmelse er i museumslovens § 5 fastsat for de genstande, der befinder sig på de statslige museer. Disse genstande tilhører den danske stat og må derfor ikke udskilles af samlingerne. Det er imidlertid en fundamental pligt for et museum at bevare sine museums-genstande for eftertiden. Derfor er der også for de